

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ В
МЕНЕДЖМЕНТІ**

освітня (освітньо-наукова) програма Менеджмент
спеціальність 073 Менеджмент
галузь знань 07 Управління та адміністрування
ступінь вищої освіти Доктор філософії

Розробник: Дмитро Дячков, професор кафедри менеджменту
ім. І.А. Маркіної, д.е.н., доцент

Гарант: Микола Зось-Кіор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної,
д.е.н., професор

Полтава
2021 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Моделювання та прогнозування в менеджменті
Назва структурного підрозділу	Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Дячков Дмитро , доктор економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 487а (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> dmytro.dyachkov@pdaa.edu.ua тел. 066 172 23 11 сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/dyachkov-dmytro-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Спеціальність	073 Менеджмент
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Англійська мова для науковців», «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність», «Педагогіка вищої школи», «Філософія науки», «Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях», «Сучасні та класичні теорії менеджменту».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни «Моделювання та прогнозування в менеджменті» – сформувати комплекс теоретичних знань методології та практичне оволодіння прийомами прогнозування економічних та управлінських процесів і моделювання складних систем за допомогою інструментарію методів та моделей.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Моделювання та прогнозування в менеджменті» є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань:

- формування наукового світогляду і знань щодо використання методичного інструментарію під час розв'язання економіко-математичних задач в менеджменті;
- формування комплексу знань методичних підходів щодо побудови економіко-математичних моделей економічних та управлінських процесів;
- вивчення особливостей аналізу побудованих економіко-математичних моделей з метою ефективного прийняття рішень..

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду.

ЗК 2. Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань

ЗК 3. Здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень

ЗК 5. Здатність до науково-педагогічної діяльності у галузі управління та адміністрування.

фахові:

ФК 3.Здобуття глибинних знань з менеджменту, зокрема розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією.

ФК 6.Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту, в т. ч. на конкретних підприємствах.

ФК 7. Уміння розробляти моделі і стратегії управлінської діяльності та приймати управлінські рішення на основі досліджень.

ФК 8. Уміння планувати, організовувати та здійснювати оригінальні наукові дослідження актуальних проблем сфери управління, готувати аналітичні матеріали, наукові доповіді та презентації для їхнього оприлюднення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.

ПРН 2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері менеджменту на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики з урахуванням галузевої та безпекової складової.

ПРН 9. Обирати та використовувати загально-наукові та спеціальні методи наукових досліджень у галузі менеджменту на конкретних підприємствах (в т.ч. агропродовольчої сфери).

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та роль моделювання та прогнозування в менеджменті

Тема 2. Методологічні засади моделювання економічних та управлінських процесів і явищ

Тема 3. Статистичні моделі та методи моделювання та прогнозування

Тема 4. Прості методи екстраполяції тенденції

Тема 5. Експертні методи прогнозування

Тема 6. Адаптивні методи прогнозування

Тема 7. Моделі прогнозування соціально-економічних об'єктів. Теорія ігор

Тема 8. Особливості моделювання підприємницької діяльності

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4

Форма семестрового контролю залік

Таблиця 1

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Теми занять	Програмні результати навчання			Разом
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 9	
Тема 1. Сутність та роль моделювання та прогнозування в менеджменті	+		+	2
Тема 2. Методологічні засади моделювання економічних та управлінських процесів і явищ	+	+	+	3
Тема 3. Статистичні моделі та методи моделювання та прогнозування	+	+	+	3
Тема 4. Прості методи екстраполяції тенденції	+	+		2
Тема 5. Експертні методи прогнозування	+	+		2
Тема 6. Адаптивні методи прогнозування	+	+	+	3
Тема 7. Моделі прогнозування соціально-економічних об'єктів. Теорія ігор	+	+	+	3
Тема 8. Особливості моделювання підприємницької діяльності	+		+	2
Разом	8	6	6	20
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	40	30	30	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	24	18	18	60

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Опитування	
Тема 1. Сутність та роль моделювання та прогнозування в менеджменті	5	5	3	13
Тема 2. Методологічні засади моделювання економічних та управлінських процесів і явищ	5	5	3	13
Тема 3. Статистичні моделі та методи моделювання та прогнозування	5	5	3	13
Тема 4. Прості методи екстраполяції тенденції	5	5	3	13
Тема 5. Експертні методи прогнозування	5	5	2	12
Тема 6. Адаптивні методи прогнозування	5	5	2	12
Тема 7. Моделі прогнозування соціально-економічних об'єктів. Теорія ігор	5	5	2	12
Тема 8. Особливості моделювання підприємницької діяльності	5	5	2	12
Разом	40	40	20	100

Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Chumachenko T. Математичні моделі та методи прогнозування епідемічних процесів. 2020. 10.25313/978-617-7751-88-4. URL: https://www.researchgate.net/publication/344771190_Matematichni_modeli_ta_metodi_prognozuvanna_epidemicnih_procesiv/citation/download

2. Markina I., Syomych M. Economic security models in the modern business environment. *Modern Science – Moderní věda. Praha. České Republika, Nemoros*. 2016. № 2. P. 23-31

3. Баранівський В.Ф., Зелінський М.Ю. Теоретико-методологічні засади прогнозування соціально-економічних процесів. *Зовнішня торгівля: право та економіка*. 2009. №4. С. 175- 180.

4. Дячков Д.В. Формування моделі політики інформаційної безпеки на основі концепцій «глибинного захисту». *Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету*. 2019. Вип. 25. С. 116-121.

5. Дячков Д.В., Талалаєв В.О. Онтологічні основи формування логіко-понятійної моделі предметної області «управління інформаційним

потенціалом соціально-економічної системи». *Інноваційна економіка*. 2011. № 7 (26) С. 14-19.

6. Малярець Л. М., Місюра Є. Ю., Койбічук В. В. Математичні методи і моделі в управлінні економічними процесами : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 420 с.

7. Маркіна І.А. Адаптивне моделювання сучасних соціально-економічних систем. *Регіональні перспективи*. 2004. № 3-5 (40-42). С. 12-14

8. Маркіна І.А. Аксюк Я.А. Апробація моделі концепції активного маркетингу зернопереробного підприємства. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. №3. С. 45-51.

9. Пономаренко В. С., Мінухін С. В., Знахур С. В.. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів : монографія. Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. 244 с.

10. Прогнозування соціально-економічних процесів: сучасні підходи та перспективи: Монографія / За ред. О.І. Черняка, П.В. Захарченка. Бердянськ: Видавництво Ткачук, 2011. 391 с.

11. Сухоруков А. І., Харазішвілі Ю. М. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: монографія. К. : НІСД, 2012. 368 с.

12. Сучасні проблеми прогнозування соціально-економічних процесів: концепції, моделі, прикладні аспекти : монографія / за ред. О.І. Черняка, П.В. Захарченка. Бердянськ: Видавництво Ткачук, 2012. 542 с.

13. Сучасні та перспективні методи і моделі управління в економіці : монографія : у 2-х ч.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова. Суми : ДНВЗ "УАБС НБУ", Ч. 1. 232 с.

Допоміжні:

1. Доля К. В. Мережне моделювання та аналіз транспортних процесів : монографія. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 212 с.

2. Дячков Д.В. Формування моделі інформаційної безпеки. *Причорноморські економічні студії : науковий журнал*. О. : ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». 2017. С. 263-267.

3. Єлісеєва О. К., Каплун Т. В. Моделювання фінансового стану підприємства. *Економіка : проблеми теорії та практики : зб. наук. праць – Дніпропетровськ : ДНУ*, 2004. Вип.190. у 4 т. Т.4. С. 984–990.

4. Маркіна І.А. Соціально-економічний прогноз місця продовольчого комплексу України в забезпеченні споживчих потреб населення України у продуктах харчування. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Збірник наукових праць. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ»*. 2015. Вип. 2(12), Т. 3. С. 132-144

5. Маркіна І.А., Зось-Кіор М.В. Моделювання динамічної системи управління земельними ресурсами національного аграрного сектору економіки. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2015. № 6, URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4703>

6. Ромашко С. М., Саврас І. З., Селівестов Р. Г., Юринець Р. В. Моделювання соціально-економічного розвитку територій : наук.-метод. розробка. К. : НАДУ, 2013. 44 с.

Інформаційні ресурси:

1. Biznes-portal. URL: <https://biznes-portal.info>.
2. Український бізнес-портал. URL: <https://ukrbiz.info/ua>.
3. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.
4. Сайт спільноти пакету економетричного моделювання ЄЯЕТЬ. URL: <http://gretl.sourceforge.net/index.html>
5. Інтернет-сайт середовища програмування і пакетів статистичних програм і графіки. URL: <http://www.r-project.org/>